
Wizje na przyszłość polityki rolnej w Europie

Deklaracja

przy okazji Kongresu Europejskich Rolników 2008

Wrzesień 2008

Wizja nowej wspólnej polityki rolnej

W latach 90., Wspólna Polityka Rolna (WPR) przeszła wiele reform, których powodem była ewolucja globalnych cen na produkty rolne oraz nadprodukcja. WPR była tak skuteczna w zapewnianiu bezpieczeństwa żywności, że kolejne reformy stopniowo osłabiały wsparcie dla rolnictwa, jego produkcji i stabilności, a wynikało to z przekonania, że w obliczu sukcesów takie wsparcie nie jest już potrzebne.

Dziś sytuacja jest inna. Stajemy bowiem przed nowymi światowymi wyzwaniami: wzrost popytu na żywność, zwiększenie niestabilności cen i turbulencje na rynku, wzrost znaczenia ochrony środowiska, zmiany klimatyczne, wzrost cen energii oraz wzrost popytu na bioenergię oraz spekulacje cenami podstawowych produktów rolnych. Jednocześnie wzrastają wyzwania środowiskowe, niepewności klimatyczne oraz ryzyko szerzenia się chorób. Do tego możemy dodać również wzrastającą niestabilność zapotrzebowania żywnościowego, niestabilność cen oraz brak żywności. Wraz z WPR zreformowaną i przystosowaną do XXI wieku, kobiety i mężczyźni pracujący w gospodarstwach rolnych w całej Europie oraz młodzi ludzie, którzy stanowią przyszłe pokolenie rolników będą mogli, wraz ze swoimi spółdzielniami, stawić czoła nowym wyzwaniom.

1. W coraz bardziej niepewnym i zmieniającym się świecie, europejscy rolnicy i ich spółdzielnie są w stanie zaoferować europejskim konsumentom stałe i godne zaufania zaopatrzenie

Ponad 90 % płatności WPR są obecnie oddzielone od produkcji, dając rolnikom wolność produkowania w zależności od sygnałów wysyłanych z rynku. Jednakże, istnieje niepokój, iż decoupling będzie prowadził do zaniechania produkcji w niektórych regionach. Unia Europejska, wraz ze swoją polityką handlową, wystawia rolników i konsumentów na wahania podaży i cen produktów podstawowych na rynku światowym, które stały się jeszcze bardziej niestabilne. Istnieje również ryzyko, że dodatkowe otwarcie rynków mogłoby pociągnąć za sobą spadek produkcji w Unii Europejskiej w niektórych kluczowych sektorach, co byłoby trudne do naprawienia. Dlatego też jest bardzo ważne, aby przyszłościowa WPR dostarczyła stabilnych ram dla rozwoju roli produkcji rolnej, poprzez środki mające na celu poparcie zwiększenia produktywności i konkurencyjności oraz poprzez środki zapewniające prawidłowe funkcjonowanie rynku.

2. Rolnictwo, które stanowi najcenniejsze naturalne źródło odnawialne Unii Europejskiej, dostarcza dużą różnorodność żywności tradycyjnej i innowacyjnej o wysokiej jakości

Unia Europejska ma światową renomę, jeśli chodzi o dużą różnorodność żywności tradycyjnej, lokalnej i innowacyjnej. Z powodu zwiększenia przychodów w takich krajach

WPR musi zagwarantować optymalne zużycie cennych źródeł rolnictwa Unii Europejskiej, wzrost jego wagi dla gospodarki i jego potencjał eksportu w następstwie zwiększenia dochodów w krajach rozwijających się.

Rolnicy europejscy powinni być wynagradzani zgodnie z normami wspólnotowymi, respektowanymi do czasu, aż równorzędne kryteria trwałości wejdą w życie na poziomie międzynarodowym.

WPR powinna walczyć przeciwko zjawisku masowego odpływu ludności wiejskiej na obszarach oddalonych i niekorzystnych, podtrzymując możliwości produkcji na całym terytorium Unii Europejskiej.

jak Indie czy Chiny, potencjał Unii Europejskiej w dziedzinie eksportu żywności o wysokiej jakości będzie coraz ważniejszy i będzie musiał być promowany. Rolnicy przyczyniają się do polepszenia konkurencyjności i dostarczenia wartości dodanej dla ich produktów na coraz bardziej otwartych i globalnych rynkach. W tym kontekście, ważne jest wzmocnienie spółdzielni rolnych Unii Europejskiej, ponieważ dostarczają one rolnikom narzędzi, pozwalają im na polepszenie ich konkurencyjności, tworząc wartość dodaną, zmniejszając koszty produkcji oraz pomagając rolnikom przystosować się do nowych wymagań rynku (protokoły jakości, środowisko itp.) Ponadto, pozwalają one rolnikom znaleźć się w konkurencyjnej sytuacji wobec dużych super-marketów i łańcucha żywnościowego, polepszając ich rynkową pozycję. Aby jak najlepiej wykorzystać te nowe możliwości handlowe, zarówno na rynkach lokalnych, jak i międzynarodowych, jest bardzo ważne, aby produkty były jasno oznaczone i promowane, jeśli chodzi o ich pochodzenie oraz stosowane metody produkcji, aby konsumenci mogli dokonać najlepszego wyboru.

3. Rolnictwo Unii Europejskiej jest jedynym na świecie, które może zagwarantować, aby cała produkcja respektowała kryteria trwałości

Rolnicy w Unii Europejskiej respektują reguły i regulaminy zaliczane do najbardziej restrykcyjnych na świecie, aby móc zagwarantować ochronę środowiska (powietrze, woda, gleba, odpady), ochronę dobrostanu zwierząt oraz utrzymanie bioróżnorodności i atrakcyjności obszarów wiejskich. Jednakże trzeba przyznać, iż dostosowanie się do tych norm pociąga za sobą większe koszty dla rolników, co osłabia ich konkurencyjną pozycję.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat problem ten się nasilił. Wraz ze swoją polityką handlową, Unia Europejska otwiera swój rynek dla importu, który, w większości przypadków, nie musi respektować takich samych kosztownych norm w dziedzinie trwałości. Jest zatem konieczne, aby import respektował normy Unii Europejskiej w kwestii bezpieczeństwa żywności. Musi on także respektować równorzędne normy środowiskowe i dobrostanu zwierząt. Jednakże, obecnie jesteśmy jeszcze dalecy od tego typu sytuacji. Aby rolnicy Unii Europejskiej mogli nadal respektować te kosztowne i restrykcyjne normy oraz odgrywać wielofunkcyjną rolę na obszarach wiejskich, muszą oni otrzymywać dochód z rynku lub dotacje z budżetu.

4. Rolnictwo w Unii Europejskiej jest niezbędne dla dynamiki gospodarki oraz dla tworzenia miejsc pracy na obszarach wiejskich

Rolnictwo, wraz ze swoim przemysłem spożywczym i sektorem zaopatrzenia w produkty żywnościowe, jest jednym z najważniejszych sektorów gospodarczych Unii Europejskiej, generując obrót około 1270 miliardów euro i oferując miejsca pracy dla ponad 40 milionów mężczyzn i kobiet zatrudnionych w gospodarstwach rolnych oraz w sektorach rolno-spożywczym i zaopatrzeniowym. Obecność jednocześnie kobiet i mężczyzn w sektorze rolnym jest ważna dla podtrzymania ram społecznych na obszarach wiejskich. Jest więc w konsekwencji bardzo ważne podtrzymanie obecności zarówno kobiet, jak i mężczyzn w gospodarstwach rolnych oraz zachęcanie młodych ludzi do wybrania zawodu rolnika.

Spółdzielnie rolnicze odgrywają kluczową rolę, gwarantując rolnikom zachowanie ich silnej pozycji na rynku i dając im możliwość pozostania konkurencyjnymi. Są one przedsiębiorstwami rolno-spożywczymi dla rolników, świadcząc im usługi i popierając hurtowe zakupy, obsługę techniczną itp. Uczestnicząc aktywnie w gospodarce regionów produkcji przyczyniają się one również do polepszenia jakości życia ludności zamieszkującej obszary wiejskie oraz tworzą ścisłe relacje pomiędzy działalnością obszarów wiejskich a potrzebami miejskimi.

Na obszarach niekorzystnych, rozległe połacie ziemi zostałyby pozostawione odłogiem i byłyby opuszczone z powodu braku produkcji rolnej i spółdzielni, co miałyby

katastroficzny wpływ na infrastrukturę, turystykę i pejzaż. Zanikanie produkcji w wielu regionach byłoby szkodliwe dla różnorodności, która dominuje w Unii Europejskiej, na poziomie produktów żywnościowych, tradycji lokalnych i rzemiosła, dzięki którym Unia Europejska cieszy się światową renomą.

Elementy te pokazują konieczność zachęcenia przyszłych pokoleń do wybrania sektora rolnictwa, aby Unia Europejska mogła zachować silny, konkurencyjny, i trwały sektor rolny w obrębie swoich granic.

5. Rolnicy, jako zarządcy pejzażami europejskimi

Rolnicy nie tylko produkują żywność i całą serią odnawialnych produktów, używanych do celów pozażywnościowych, zgodnie z trwałymi kryteriami, ale zapewniają również zarządzanie ziemią i dostarczają publicznych usług takich jak ochrona bioróżnorodności, ochrona środowiska zwierzęcego i dzikiej fauny (np. strefy wilgotne, łąki i hale), zarządzanie zasobami wodnymi, ochrona przed erozją oraz tworzenie atrakcyjnych krajobrazów.

Rolnicy prowadzą działania mające na celu ochronę środowiska na ponad 40 % gruntów ornych i zarządzają programem Natura 2000, który obejmuje ponad 42,5 miliona hektarów. Wdrożenie programu Natura 2000 jako instrumentu ochrony bioróżnorodności, pokrywa 10 % całości powierzchni rolnych.

Poprzez zarządzanie ziemią ma obszarach niekorzystnych na ponad 38 milionach hektarów, rolnicy zapewniają jeszcze lepszą ochronę środowiska.

Środki te przyczyniają się do tworzenia ogólnej atrakcyjności obszarów wiejskich dla wszystkich zamieszkujących te tereny. Ich zastosowanie jest niezbędne na obszarach wiejskich, aby móc przyciągnąć miliony europejskich i pozaeuropejskich turystów, którzy będą przyjeżdżali w celach turystycznych oraz aby mile spędzić czas. Trzy czwarte miejsc noclegowych znajduje się na obszarach wiejskich i turystyka jest jednym z sektorów gospodarki, który rozwija się w szybkim tempie. Udział gospodarstw rolnych w turystyce może odegrać bardzo ważną rolę w promocji rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

6. Rolnicy przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych

Rolnicy zdają sobie sprawę z konieczności walki ze zmianami klimatycznymi, zważywszy, iż to oni pierwsi ponoszą ich konsekwencje: zmiany okresu zbiorów, skutki wczesnych lub późnych mrozów, powódzie i susze. Rolnictwo ponosi konsekwencje zmian klimatycznych w większym stopniu, niż jakkolwiek inny sektor.

Institucje Unii Europejskiej uznały, iż europejski sektor rolnictwa zredukował emisje gazów cieplarnianych o 20 % w latach 1990–2005, jest to udział znacznie przekraczający całkowitą redukcję o 8 % we wszystkich sektorach. Rolnicy podejmują całą serię działań, takich jak stosowanie generatorów biomasy i ogrzewania słonecznego, konwersji odpadów i obornika oraz zaopatrują sieci krajowe w energię pochodzącą z elektrowni wiatrowych. Jednakże, jeśli chcemy, aby Unia Europejska zapewniła swój potencjał produkcji żywnościowej w przyszłości, trzeba wspomóc rolników w ich wysiłkach mających na celu złagodzenie zmian klimatycznych oraz jak najlepsze przystosowanie się do nich, w szczególności poprzez badania naukowe i innowację technologiczną. Rolnicy mają również znaczny wkład w walkę przeciwko zmianom klimatycznym tworząc składy dwutlenku węgla, co musi zostać uznane.

7. Rolnictwo Unii Europejskiej może uczestniczyć w walce ze zmianami klimatycznymi dzięki produkcji odnawialnych źródeł

Rolnicy są przede wszystkim producentami żywności. Jednakże, trzeba powiedzieć, iż produkty uboczne (np. oliwa tłoczona z roślin oleistych, etanol produkowany z buraków cukrowych, skrobia otrzymywana z kukurydzy i ziemniaków) stosowane do produkcji bioenergii lub przemysłowych materiałów odnawialnych, pozwalają na

Jedynie bioenergia – która przyczynia się do redukcji emisji CO₂ i która produkowana jest zgodnie z trwałymi kryteriami w Unii Europejskiej lub poza nią – powinna być wykorzystywana do realizacji celów Unii Europejskiej w kwestii energii odnawialnej.

znaczną redukcję emisji CO₂ oraz na niezależność: Unii Europejskiej od importu energii produkowanej z surowców kopalnych. Zważywszy na postęp nowoczesnej technologii, będzie możliwe używanie drewna, słomy, nawozu i innych form biomasy, lignocelulozy, do produkcji biopaliw „drugiej generacji”.

Europejscy producenci będą musieli nie tylko udowodnić, że ich produkcja biopaliw przyczynia się do redukcji emisji CO₂, ale również, że ich biopaliwa zostały wyprodukowane zgodnie ze ścisłymi kryteriami trwałości. Jedynie po spełnieniu tych warunków będzie możliwe wykorzystywanie tych upraw do realizacji ustalonych celów przez Unię Europejską, aby zastąpić paliwa kopalne biopaliwami. Bardzo ważne jest równorzędne respektowanie kryteriów trwałości w kwestii importu. Instrument ten pozwoli nie tylko na zapewnienie uczciwej konkurencji, ale również na ochronę lasów i środowiska w krajach trzecich.

Rola rolników jako zarządzających pejzażami powinna się rozwijać a usługi publiczne, których dostarczają, powinny być należycie wynagradzane.

Trzeba przeprowadzać więcej badań, aby zrozumieć wpływ zmian klimatycznych na produkcję rolną oraz aby pomóc rolnikom do nich się dostosować.

Nowa Wspólna Polityka Rolna powinna odzwierciedlać ambicje, jakie mamy wobec rolnictwa europejskiego

Komitety Copa-Cogeca uważają, iż WPR w przyszłości będzie musiała pozwolić rolnikom odpowiedzieć na oczekiwania i zmartwienia obywateli, dotyczące wyzwań, jakie stawia XXI wiek. Jednym z najważniejszych wyzwań będzie pozwolenie im na optymalizację ich potencjału produkcji i ich konkurencyjności, pomagając im przy tym respektować wyższe normy w kwestii bezpieczeństwa i trwałości oraz w podtrzymywaniu wizerunku obszarów wiejskich jako atrakcyjnych, prosperujących miejsc, oferujących wiele możliwości zatrudnienia. Innymi słowy, wielofunkcyjna rola rolnictwa będzie w przyszłości odgrywała ważniejszą rolę niż kiedykolwiek wcześniej.

Przed dyskusją na temat przyszłego finansowania WPR po 2013 roku, niezbędne jest zastanowienie się nad celami WPR na najbliższe dziesięciolecie i nad jak najlepszą ich realizacją. Komitety Copa-Cogeca uważają, iż WPR w przyszłości będzie musiała odpowiedzieć na oczekiwania oraz potrzeby obywateli i aby to zrealizować, będzie musiała opierać się na następujących zasadach i celach.

Opierając się na tych fundamentach, przyszłościowa WPR powinna uznać następujące zasady:

- Zasadnicza i strategiczna natura produkcji rolnej – zaopatrzenie w podstawowe produkty spożywcze – i wielofunkcyjna rola rolnictwa – gospodarcza, terytorialna, środowiskowa i społeczna – wyróżniają ją spośród pozostałych sektorów gospodarczych.
- W przyszłości, WPR powinna wziąć pod uwagę fakt, iż rolnicy są przedsiębiorcami i chcieliby pozyskiwać jak największą część swoich dochodów z rynku. Jednakże, trzeba również jasno powiedzieć, iż ze względu na swoją wielofunkcyjną rolę, rolnicy świadczą usługi, z których niektóre nie są obecnie wystarczająco wynagradzane, czy też nigdy nie będą.
- Rolnictwo powinno odgrywać dużą rolę w umacnianiu Unii Europejskiej – WPR powinna pozostać wspólną polityką, opartą na wspólnych zasadach, aby móc zagwarantować brak zakłóceń konkurencji zarówno wewnątrz jednolitego europejskiego rynku jak i na arenie międzynarodowej.
- Solidarność finansowa jest niezbędna, aby wzmocnić spójność i integrację gospodarczą i społeczną w Unii Europejskiej 27 Państw Członkowskich oraz aby zapewnić lepszą równowagę pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi.

Cele nowej WPR:

Głównym celem WPR powinno być zagwarantowanie zrównoważonego sektora rolnictwa w Europie – z punktu widzenia gospodarczego, społecznego oraz środowiska – który byłby w stanie odpowiedzieć na potrzeby europejskiego społeczeństwa oraz stawić czoła nowym wyzwaniom. W szczególności:

- Stworzyć stabilne ramy, które pozwolą na promowanie rozwoju, poprzez wzrost produktywności i konkurencyjności, oraz prawidłowe funkcjonowanie rynku, aby zagwarantować strategiczną niezależność zaopatrzenia Unii Europejskiej we wszystkich najważniejszych sektorach, aby zagwarantować konsumentom pewne, stabilne i wiarygodne zaopatrzenie w produkty żywnościowe oraz pozwolić Unii Europejskiej sprostać wzrastającemu światowemu popytowi na żywność;
- ochraniać dużą różnorodność wysokiej jakości produkcji żywności na obszarach wiejskich Unii Europejskiej i czuwać, aby konsumenci byli dobrze poinformowani o artykułach spożywczych, które zakupują
- zagwarantować, aby cała produkcja respektowała ochronę środowiska (powietrze, gleba, woda), dobrostan zwierząt, bioróżnorodność oraz tworzeniu atrakcyjnych obszarów wiejskich;
- optymalizować udział rolnictwa Unii Europejskiej w możliwościach gospodarczych i tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich w Unii Europejskiej
- zachęcać do zagospodarowywania terenu, które przyczynia się do ochrony bioróżnorodności, naturalnych źródeł, biorąc pod uwagę specyficzne warunki regionalne;
- wspierać rolników w ich wysiłkach dotyczących łagodzenia negatywnych skutków zmian klimatycznych oraz w dostosowaniu się do nich;
- zapewnienie udziału europejskiego rolnictwa w redukcji emisji CO₂ oraz w zmniejszaniu zależności Unii Europejskiej od importowanej energii dzięki produkcji odnawialnych źródeł, używanych do celów pozażywnościowych;
- zapewnić godny poziom życia producentom rolnym oraz długoterminowe perspektywy rozwoju, które przyciągną przyszłe pokolenia młodych rolników do wykonywania tego zawodu.

PREZENTACJA KOMITETÓW COPA I COGECA: GŁOS EUROPEJSKICH ROLNIKÓW I ICH SPÓŁDZIELNI

Komitet Copa (Komitet Rolniczych Organizacji Zawodowych Unii Europejskiej) i Komitet Cogeca (Główny Komitet Spółdzielczości Rolniczej Unii Europejskiej) są organizacjami reprezentującymi znakomitą większość europejskich rolników i ich spółdzielni. Organizacje te reprezentują 15 milionów osób, pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze godzin w gospodarstwach rolnych Unii Europejskiej i ponad 40.000 spółdzielni. Liczą one 76 Organizacji Członkowskich pochodzących z Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Ich celem jest ochrona ogólnych interesów rolnictwa.

AN(08)2804:8

